

між виконавцями. Ідеться про стратегічно-управлінське спілкування на етичних засадах. Така взаємодія матиме особистісно продуктивний сенс за вимог глибокого розуміння людини, емоційно-ціннісного ставлення до неї й обрання такого способу поведінки з нею, який оптимально відповідав її індивідуальним особливостям.

Виходячи з цих міркувань, керівник закладу освіти з метою забезпечення професіоналізму ефективної взаємодії з підлеглими повинен володіти низкою особистісно-професійних якостей і постійно розвивати їх. До них, зокрема, слід віднести: бути стриманим і урівноваженим, вольовим і наполегливим, долаючи внутрішні вагання; бути носієм і транслятором кращих якостей людяності та порядності, що виявляється в повазі до гідності особистості, в розумінні й визнанні індивідуальної виключності думок і поглядів інших; спрямовувати думки і вчинки на цілераціональні дії, рішучість у досягненні мети; стимулювати ініціативу у підлеглих, не вдаючись до наказів, а виявляючи повагу, делікатність і довіру; впливати на підлеглих переконанням і психологічними прийомами через мотивацію, наполегливий пошук і терпіння.

Таким чином, на сьогодні, акмеологія управління представляє собою галузь наукового знання, що забезпечує досягнення «Я» вищих рівнів професіоналізму керівних кадрів в менеджменті освіти. У процесі дослідження доведено, що розвиток професіоналізму управлінських кадрів з акмеосинергетичних (синтез досконалості та самоорганізації) позицій представлено чотирма підсистемами, а саме: професіоналізм особистості; професіоналізм діяльності; нормативності діяльності й поведінки; продуктивної Я-концепції.

Список використаних джерел

1. Линьов К. Управління закладом середньої освіти на основі парадигми лідерства. *Освітологія*. 2016. № (5). С. 50–56. URL: <https://doi.org/10.28925/2226-3012.2016.5.5056> (дата звернення: 10.04.2023).
2. Гладкова В. М. Акмеологічна компетентність менеджера-лідера освітнього закладу. *International Scientific Journal of Universities and Leadership*. 2017. URL: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/24033/> (дата звернення: 12.04.2023).
3. Бех І. Д. Особистість на шляху до духовних цінностей : монографія. Київ – Чернівці : «Букрек», 2018. 320 с.

Віктор Стрельніков

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри філософії і економіки освіти,
Полтавська академія неперервної освіти ім. М. В. Остроградського
(м. Полтава, Україна)

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАСАДАХ ФАСИЛІТАЦІЙНОГО ПІДХОДУ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ ШЛЯХ РОЗВИТКУ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Загарбницька війна в Україні російських агресорів є ще одним підтвердженням особливостей сучасного VUCA-світу (аббревіатура від англ. volatility, uncertainty, complexity, ambiguity – мінливість, невизначеність, складність, неоднозначність). На тлі повномасштабної агресії росії проти України стратегічним напрямом розвитку вітчизняної системи неперервної освіти є застосування інформаційно-комунікаційних технологій на засадах фасилітаційного підходу, новим перспективним шляхом

розвитку неперервної освіти педагогічних працівників, що створює нові можливості для їхнього професійного й особистісного розвитку. Також організатори неперервної освіти педагогічних працівників мають зважати на появу нового «цифрового» покоління дітей і молоді з новими набутими ними якостями особистості, пов'язаними з «цифровою революцією» та інформаційним вибухом.

«Цифрова революція» за менше, ніж п'ятнадцять років, зачепила всі сфери життя людства. Світ сьогодні очікує нова хвиля інформаційних інновацій, яка докорінно змінить освіту в усіх країнах світу. Найближче двадцятиріччя буде епохою найрадикальніших змін у неперервній освіті, напевно, з моменту, коли почали створюватися національні системи освіти. Основним джерелом означених змін стане не сама система освіти, а суміжні з освітою галузі, зокрема, інформаційні технології (О. Соколюк).

У наших попередніх дослідженнях [1, с. 148–161; 2, с. 64–81; 3, с. 128–157] наголошується, що освітній простір на основі застосування інформаційно-комунікаційних технологій у поєднанні з технологіями навчання на засадах фасилітаційного підходу може базуватися на методологічних працях Р. Берта, У. Бека, М. Гранновертера, Дж. Коулмена, М. Кастельса, Г. Лорі, Д. Старка, Дж. Уррі та ін., у яких закладена ідея комунікаційних і мережних трансформацій у сучасному суспільстві, які, поряд із фасилітаційним підходом, суттєво впливають на організацію неперервної освіти педагогічних працівників. Дослідженими є педагогічні підходи до інформатизації та комп'ютеризації освітнього процесу (В. Биков, Б. Гершунський, М. Жалдак, Ю. Машбиць, І. Підласий та ін.); проблеми організації і використання інформаційного освітнього середовища (Р. Гуревич, Ю. Жук та ін.); теоретичні і методологічні засади цифрової гуманістичної педагогіки (П. Андерсон, В. Биков, О. Бьорк, Дж. Бріє, С. Ворнок, С. Девідсон, Д. Джакакі, Т. Климент, Р. Ланхем, М. Лещенко, Р. Уйтсон, Б. Хірш та ін.); концепція еволюції освіти від «освіти 1.0» до «освіти 4.0» (Д. Кітс, Дж. Ленгел, Дж. Моравіц, Я. Шмідт та ін.); перспективні напрямки використання в освіті веб-технологій (Н. Морзе, Дж. Сіменс, Р. Уїлла, К. Френкс та ін.).

Проблема підвищення кваліфікації педагогічних працівників на основі застосування інформаційно-комунікаційних технологій є популярною у вітчизняних дослідників (В. Андрущенко, С. Архипова, О. Аніщенко, В. Биков, В. Базилевич, Н. Білик, В. Бобрицька, О. Буйницька, Н. Дементієвська, Ю. Жук, А. Жовтун, Л. Лебедик, О. Лещинський, О. Ліманська, О. Пінчук, В. Осецький, О. Соколюк, В. Пилипенко, І. Цимбал, І. Татомур, С. Шостя та ін.). Також нами досліджено [1, с. 148–161; 2, с. 64–81; 3, с. 128–157], що в останні роки значно зросла кількість публікацій з фасилітаційного підходу, присвячених: стратегії фасилітації, інструменти та техніки для подолання складних ситуацій (I. Bens); системи групової фасилітації та групової підтримки (P. Bostrom, R. Anson, V. Clawson); фасилітацію груп наступних поколінь (V. Broome, D. Keever); практики управління групою чи організацією, які сприяють змінам (A. Church, J. Waclawski, W. Burke); проекти процесів для кваліфікованого фасилітатора (A. Davidson); роль фасилітатора в командах загального управління якістю (W. Eakin); принципи якісної фасилітації у навчанні дорослих (M. Galbraith); основні стилі фасилітації для ефективності школи (G. Hall); операційні аспекти професії фасилітатора (J. Jenkins); фасилітативний підхід у діяльності викладача як сучасний напрям реформування вищої освіти та як умова організації реверсивного навчання майбутніх педагогів (Г. Волошко); сутність і структуру педагогічної фасилітації вчителя (О. Галіцан); фасилітаційну

компетентність викладача вищої школи як суб'єкта педагогічної діяльності (О. Галіцан, Т. Койчева, З. Курлянд); детермінанти підготовки майбутніх вчителів до педагогічної фасилітації у професійній діяльності (О. Галіцан, З. Курлянд); поняття фасиліативності, її види та деякі грані прояву основної функції (М. Казанжи); особливості діагностики фасиліативності (М. Казанжи); педагогічну фасилітацію як багатозначний феномен (О. Фісун); формування фасилітуючої позиції вчителя у системі науково-методичної роботи загальноосвітнього навчального закладу (О. Фісун); теоретичні аспекти підготовки особистості викладача до педагогічної фасилітації у закладі вищої освіти (С. Березка); суть, структуру, місце в системі педагогічної фасилітації фасилітативних вмінь сучасного вчителя (Г. Трухан); шляхи формування здатності до фасилітаційних впливів у майбутніх практичних психологів (О. Кондрашихіна); фасилітативну діяльність педагога в контексті суб'єкт-суб'єктного підходу до педагогічної діяльності (О. Левченко); складники розвитку здатності майбутніх соціальних педагогів до фасилітативної взаємодії засобами соціально-педагогічного тренінгу (С. Борисюк); систему підготовки майбутніх учителів до фасилітаційної взаємодії з учнями закладів загальної середньої освіти (І. Прокопенко); педагогічні умови формування фасилітаційної компетентності майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей у професійній підготовці (О. Фокша); педагогічні технології розвитку фасилітації майбутніх фахівців гуманітарного профілю (О. Романишина, Г. Бигар); фасилітатора як важливу рольову позицію сучасного викладача вишу (Н. Волкова, А. Степанова); нові ролі педагога (і як фасилітатора) у контексті реформ сучасної української школи (В. Гусак); педагогічну фасилітацію учителя як вітагенну педагогічну технологію (З. Курлянд, О. Фокша, Ю. Поповський); педагогічну фасилітацію у контексті професійної компетентності вчителя (К. Шевченко); фасилітацію як інноваційну технологію управління педагогічними конфліктами у закладах вищої освіти (Н. Кошечко); навички викладача-фасилітатора для формування професійних компетентностей лікарів-стоматологів в умовах комп'ютерно-орієнтованої освіти (Н. Іленко, І. Литовченко, Е. Ніколішина); формування фасилітаційної компетентності майбутнього педагога професійного навчання (І. Учитель); педагогічну фасилітацію як механізм розвитку лідерського потенціалу студентів в умовах технічного університету (Т. Гура) та ін.

Список використаних джерел

1. Стрельніков В. Ю. Настанова Григорія Сковороди «Пізнай себе!» як орієнтир для розвитку наукового потенціалу педагогічного працівника у системі неперервної освіти. Розвиток гуманістичних ідей у неперервній освіті: від Григорія Сковороди до сучасного педагога-новатора : колект. наук. монографія / за заг. та наук. ред. д-ра пед. наук Н. І. Білик; редколегія : В. В. Зелюк, М. О. Кириченко, В. В. Пилипенко, З. В. Рябова та ін. Полтава ; Київ: ПАНУ ім. М. В. Остроградського, 2023. С. 148–161. URL:

http://pano.pl.ua/images/FILES/pidrozdily/kafedra_pedmaisternosti/biblioteka/monografiia_skovoroda_2023.pdf (дата звернення: 15.04.2023).

2. Стрельніков В. Ю. Організація неперервної освіти педагогічних працівників на засадах фасилітувального підходу в умовах воєнної агресії. Постметодика. 2022. № 1–2. С. 64–81.

3. Lesya Lebedyk, Viktor Strelnikov. Educational space of continuous education of teachers: a facilitating approach. Educational space: post-non-classical perspectives / Eds.

Роман Сущенко

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри транспортних технологій,
Національний університет «Запорізька політехніка»
(м. Запоріжжя, Україна)

Тетяна Сущенко

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри освіти та управління навчальним закладом,
Класичний приватний університет
(м. Запоріжжя, Україна)

ВПЛИВ МАГІСТРАТУРИ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ І ЯКІСТЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЇЇ ВИПУСКНИКІВ

Метою і сенсом професійного становлення кожної непересічної особистості є пізнання, розвиток і саморозвиток своїх граничних можливостей. Із цього логічно випливає запитання, чи впливає магістратура на вищу якість професійної діяльності магістрантів, на комфортність та якість життя? Актуальність цієї проблеми великою мірою залежить від того, що насправді вважається провідною роллю й визначальними цілями та завданнями магістерського педагогічного процесу, змісту і технологій викладання його навчальних дисциплін?

Наша довготривала праця в магістерських аудиторіях, вивчення запитів, бажань та устремлінь магістрантів, поглядів та думок викладачів магістрантів, аналітичний погляд на ці питання переконливо свідчать про те, що в ситуації, яка склалася в останні роки, саме поняття «Я-магістр» ще ні для кого не стало еталоном єдності й вищості таких найважливіших цінностей, як професійна культура, інноваційність і професіоналізм.

На запитання «Яких змін бажаєте досягти в особистому і професійному зростанні завдяки навчанню в магістратурі?» більшість вступників до магістратури традиційно не вказували на необхідність свого професійно-духовного розцвіту, на плани нарощення і розвитку своїх унікальних здібностей, розкриття свого креативного потенціалу, що, на нашу думку, становить міць кожної особистості у будь-якій сучасній професії.

Наше нове «Я-магістр» вимагає особливої ролі мобілізації суспільства і, зокрема, викладачів вищої школи на формування не тільки високого професійного статусу й особливого права магістра після закінчення навчання в магістратурі далі йти власним шляхом у професійному самовираженні своєї індивідуальності, не боятися бути засудженим за свою особистісну неповторність. Звідси – необхідність внесення змін в роботу викладачів, а саме: на будь-яких заняттях навчати, як стати кожному магістру сильною, незалежною і неповторною особистістю не за допомогою ура-патріотичних закликів і настанов, а цілеспрямовано вирізняючи із загалу існуючих професійних підходів окремих магістрантів, даючи можливість кожному розкрити свою особистісно-професійну оригінальність. Нехай усі почують і переконаються, чого можна уже сьогодні досягти за рахунок сили особистісного